

KOMITET BIOLOGII EWOLUCYJNEJ I TEORETYCZNEJ
POLSKIEJ AKADEMII NAUK

Stanowisko Komitetu Biologii Ewolucyjnej i Teoretycznej Polskiej Akademii Nauk w sprawie oświadczenia wydanego przez Akademicki Klub Obywatelski im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego w Poznaniu

W związku z wykorzystaniem przez Akademicki Klub Obywatelski argumentów odwołujących się do teorii ewolucji, Komitet czuje się zobowiązany do mocnego sprzeciwu wobec wypaczania jej treści. Chcemy też zaprotestować wobec używania teorii ewolucji jako argumentu do wygłaszania sądów moralnych.

W oświadczeniu AKO czytamy, że „najważniejszym zadaniem każdego gatunku jest przekazanie genów następnemu pokoleniu. Stanowi ono motor ewolucji”. Zwracamy uwagę, że ewolucja nie jest procesem celowym, w związku z czym gatunki nie mają żadnych „zadań”. Ewolucja na drodze doboru naturalnego polega na zróżnicowanym rozrodzie i przeżywaniu osobników różniących się genetycznie. Ten prosty mechanizm, działając na organizmy żywe wystarczająco długo, może doprowadzić do utrwalania się różnorodnych, najbardziej wyszukanych adaptacji. Ponieważ gatunki powstają i wymierają rzadko, dobór naturalny działa na nie słabo i nie prowadzi do powstawania służących im przystosowań. Może natomiast prowadzić do ewolucji cech, które są korzystne dla osobników, ale szkodliwe dla demografii gatunku. Przykładem może być występujące u niektórych ssaków dzieciobójstwo. Samce, po zabiciu potomstwa samicy z innych samców, mogą ją szybciej zapłodnić. Równocześnie, teoria ewolucji pokazuje, że można propagować swoje geny, nie rozmnażając się, a zamiast tego zwiększać liczbę odchowanego potomstwa swych krewnych poprzez udzielanie im pomocy. Przykładem na to są chociażby robotnice społecznych owadów. Jest to wiedza elementarna, którą dysponuje każdy student biologii.

Przynajmniej od czasów *Traktatu o naturze ludzkiej* Davida Hume’a rozumiemy, że nie należy twierdzić o tym, **jak powinno być**, na podstawie tego **jak jest**. Biologowie ewolucyjni bardziej może niż inni uczeni są świadomi tego, że normy etyczne nie mogą być wyprowadzane na podstawie tego, co naturalne lub powszechne w przyrodzie.

Prof. dr hab. Jan Kozłowski, przewodniczący Komitetu Biologii Ewolucyjnej i Teoretycznej PAN, Instytut Nauk o Środowisku Uniwersytetu Jagiellońskiego; jan.kozlowski@uj.edu.pl

Dobitnie przekonuje o tym wzmiankowany wyżej przykład dzieciobójstwa. Ewolucja nie tworzy żadnych norm, to społeczeństwa je tworzą. Próby posługiwania się przy tym mylnie rozumianą teorią ewolucji bardzo źle się kojarzą, służyły bowiem w przeszłości do uzasadniania rasizmu i krzewienia nietolerancji.

Komitet Biologii Ewolucyjnej i Teoretycznej PAN

Kraków, 6 lutego 2013 r.